

Egészségügyi reform, kihívások – Infokommunikáció nélkül nem megy

IV. Országos Egészségügyi Infokommunikációs Konferencia beszámoló

2006. április első hetében a budapesti Hotel Stadionban, az IME szervezésében rendezték meg az „Egészségügyi reform, kihívások – Infokommunikáció nélkül nem megy” alcímet viselő konferenciát, melynek alapvető célkitűzése az volt, hogy választ keressen a várható reformok miatt az egészségügyi informatikai szakma előtt álló kihívásokra, továbbá áttekintést adjon az aktuális projektekről (pl. HEFOP 4.4 regionális mintarendszer), bemutassa a fejlesztéssel és kutatással foglalkozó cégek infokommunikációs rendszereit, legújabb orvosi-diagnosztikai fejlesztéseit.

Az immáron negyedik alkalommal megtartott országos rendezvény igazolta a szervezők elképzelését: a szakma legjobbjai által tartott magas színvonalú előadásokat nagy számú résztvevő hallgatta végig.

A nagy érdeklődéssel kísért, két napos infokommunikációs konferencia, – melynek megnyitóját hagyományosan **prof. Dr. Kozmann György**, az IME főszerkesztője tartotta – előadásai négy témakörbe csoportosítva külön-külön önálló címet is viselő előadásblokkban, valamint egy nagyon izgalmas, több, mint két órás „kereszkasztal megbeszélés” keretében hangzottak el.

A konferencia köszöntőjében **Dr. Golub Iván**, a Kórházszövetség elnöke hangsúlyozta, hogy az ágazat óriási érdeklődéssel kíséri a HEFOP 4.4 mintaprojektben megvalósuló fejlesztéseket. A kórházi menedzsmentet jogos büszkeség töltheti el, hogy a HEFOP-on belül a regionális kórházi informatikai fejlesztés több, mint 4 milliárd forint vissza nem térítendő támogatást kapott. Az érintett kórházi vezetők a közismert alulfinanszírozottság és forráshiány ellenére kiemelten kezelik a projektben megvalósuló beruházásokat és fejlesztéseket, amelyek remélhetőleg példaértékűek és iránymutatóak lesznek az egész szakma számára.

Fábián Kálmán az ISH Kft. kereskedelmi igazgatója főszponzori köszöntőjében a szakma nevében kiemelte, hogy ma már sem makró szinten az egészségügyi reform folyamatok, sem a kórházi orvosok minden napi munkájának szintjén a korszerű munkavégzés „infokommunikáció nélkül nem megy”.

ÁLTALÁNOS INFOKOMMUNIKÁCIÓS HELYZETKÉP

Az első előadásblokkot **Dr. Bakonyi Péter**, az MTA SZTAKI igazgató helyettese, illetve a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság elnökének átfogó helyzetké-

pet felrajzoló előadása nyitotta meg. Bevezetéképpen bemutatta az eEuropa program és a lisszaboni célok megvalósulásának helyzetét. Felvázolta az információs társadalom európai jövőképét, a 2010 utáni digitális világ jellemzőit. Hangsúlyozta, hogy a globális méretű versenyben az Európai Unió számára meg kell találni a kitörési pontokat. Bemutatta azt a 10 területet, ahol az EU-nak összefogva áttörést kell elérnie. Ezek között kiemelt szerepe van az egészségügynek (eHealth). Szintén hangsúlyos az egészségügyi informatikai háttér támogatás jelentősége az elfogadott i2010 (European Information Society) koncepcióban, amely a „három i”-re épül (információs tér; innováció; irányok).

Az ágazati informatika koordinációját meghatározó ESKI nevében **Moro Ákos** programkoordinátor mutatta be az eEgészség Program helyzetét, az eddig elért eredményeket, valamint részletezte a 2005-2006 évi projektek előrehaladását. Az érdekes előadásának zárásaként egy „ösbemutatóra” is sor került, ugyanis a tartalmában és megjelenési formájában is megújult Dr.Info első nyilvános bemutatója itt az Infokommunikációs Konferencián történt meg. (<http://www.drinfo.hu>)

Dózsa Csaba az EÜM helyettes államtitkára „Szerkezetváltás, struktúraváltás uniós támogatással” című előadásában kiemelte az NFT-1 megvalósult eredményeit, amit a tárca mindenképpen folytatni kíván. (Ide tartozik a HEFOP 4.3 és 4.4 projekt is). Kidolgozták az uniós követelményekhez igazodó Egészséges Társadalom Komplex Programját, amely most éppen társadalmi vitán van. A tervezés alatt álló új Nemzeti Fejlesztési Terv-ben (NFT-2) nagy hangsúlyt kap az informatika, valamint a regionális centrumok és hálózatok, – köztük az információs rendszerek hálózatának – fejlesztése.

A HEFOP 4.4 PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA

A három minta régió egy-egy kórházi szakembere „alulnézetből” mutatta be a HEFOP 4.4 projekt helyi előkészítése és megvalósítása során szerzett eddigi tapasztalataikat.

Miskolcra **Dr. Zétényi Ágnes**, a BAZ Megyei Kórház megbízott főosztályvezetője provokatív előadásában az előzetes elvárások alapján remélt örömeket, valamint a megvalósítás kapcsán felvetődő kételyeket mutatta be.

Mócsánné Ambrus Katalin informatikai és dokumentációs osztályvezető helyettes, az Észak-Alföldi régió legnagyobb megyei kórháza részéről tényszerűen áttekintette, hogy kórháza hogyan készül fel a program megvalósítására. Külön hangsúlyozta a felhasználók informatikai képzésének fontosságát. Erre a projekt lassú előrehaladása miatt

volt idő felkészülni: kb. 1200 dolgozó kapott alapszintű Windows ismereteket és igény szerint bárki részt vehet az ECDL-START tanfolyamon.

A Dél-Dunántúli konzorcium által már elindított tárgyalási tendereztetési eljárás tapasztalatairól tartott érdekes előadást **Koppány Tamás**, a Kaposi Mór Kórház informatikai és kontrolling vezetője. A megjelentetett tenderanyag 228 oldalasra sikeredett, és kissé maximalista módon, 2058 követelménypontot tartalmazott a pályázókkal szemben. Az eljárás még folyamatban van, és az eddigi tapasztalatok vegyesek.

A HEFOP 4.4 intézményközi rendszermegoldásról, – amit a közelmúltban kihirdetett pályázati eredmény alapján a BT Limited fog elkészíteni, – adott rövid áttekintést **Balai Ildikó** Business Development Manager. Előadásában bemutatta a BT nemzetközi és hazai eredményeit, kiemelve a legfontosabb egészségügyi projekteket. Rámutatott az angol egészségügyi rendszer és a hazai regionális HEFOP koncepció párhuzamosságaira, illetve különbségeire.

INTÉZMÉNYI MEGOLDÁSOK ÉS INFORMATIKAI JÖVŐKÉP

Ennek a szekciónak az alaphangját **Dr. Bordás István** az Egészségügyi Informatikai Szakmai Kollégium elnöke adta meg, aki „Orvosi dokumentáció – kontra – finanszírozási informatika a kórházi gyakorlatban” címmel tartott egy nagyívű előadást. Áttekintette a hazai egészségügyi informatikai rendszerek elmúlt évekbeli fejlődését különös tekintettel a HBCS szerepére. A finanszírozási jelentésekben megjelentő anomáliák néha visszahatottak az orvosok kódolási – és ezen keresztül a számítógépes programok dokumentálási – gyakorlatára. Kiemelte, hogy a „különféle manipulációs lehetőségek közül nem az adatmanipuláció okozta a legnagyobb kárt.” Az előadása végén felvázolta az infokommunikációs fejlődés eredményeként előálló jövőképet.

Dr. Brunner Péter, Országos Szakfelületi Módszertani Központ főigazgatója „A kórházi minőségbiztosítás és az informatikai rendszer kapcsolata” című előadásában a menedzsment, a minőségügy és az informatika kapcsolatát elemezte.

Bordás István előadására utalt vissza **Dévényi Dömötör** ügyfélkapcsolati igazgató és **Decker András** üzletfejlesztési vezető (ISH Kft.) a „Paradigmaváltás a kórházi informatikában: e-MedSolution és telemedicina” címmel megtartott előadásában. Rámutatott, hogy a finanszírozási célú információs rendszerek és az orvosi tevékenységet támogató informatika kettéválása nem törvényszerű. Ezt felismerve fejlesztette ki az ISH Kft. a forradalmian új szemléletet tükröző e-MedSolution második generációs kórházi informatikai rendszert, amely mára több kórházban és klinikán a gyakorlatban is működik.

Érdekes előadást tartott egy „Forradalmian új orvos-informatikai rendszer”-ről **Styaszi Gyula**, a DrDiag Kft. ügyvezető igazgatója.

Magyar orvosi kártyarendszer bemutatása címmel **Bolgár Iván** ügyvezető igazgató ismertette a Medismart Kft. és a MOK közös fejlesztésű kártyaprojektjének megvalósítását.

Dr. Zsolnay Gábor ügyvezető igazgató, (Meditcom Kft.) ismertette a cége által fejlesztett „Többrétegű betegadminisztrációs rendszer és használatának előnye”-it.

A kórházi hálózatok kiépítésének alternatíváiról (vezetkes vagy vezeték nélküli) tartott érdekes előadást **Leicht Gábor** az Albacomp Zrt. hálózat- és rendszerintegrációs igazgatója.

Új laborinformatikai rendszer bevezetését mutatta be a Kaposvári Megyei Kórházban **Dr. Keller Éva** osztályvezető főorvos.

K+F AZ EGÉSZSÉGÜGYI INFORMATIKÁBAN, ÚJ TECHNOLÓGIÁK ÉS EREDMÉNYEK

A negyedik előadásblokkban megtartott prezentációkat széles körű érdeklődés kísérte, ami az egészségügyi informatikai kutatás-fejlesztés fellendülését is bizonyítja.

Bevezető előadásában **Prof. Dr. Kozmann György** az IME főszerkesztője és a Veszprémi Pannon Egyetem tanszékvezetője ismertette a diagnosztika és terápia határainak kiterjesztését informatikai módszerekkel. A kardiológiai területről származó példákkal illusztrálta az intelligens távdiagnosztika megvalósíthatóságát és gyakorlati jelentőségét.

Dr. Battyány István a PTE Radiológiai Klinika igazgatója – az IME Képkalkotó Rovatának vezetője – „A képkalkotó diagnosztika és az informatika kapcsolatrendszere” címmel tartott érdekes előadást. A témakör rohamos fejlődése, új PACS alkalmazások kidolgozása egyre nagyobb kínálatot jelentenek, amelyben való eligazodáshoz az orvosoknak is mind mélyebb ismeretekre van szükségük.

A továbbiakban a Veszprémi Pannon Egyetem szakemberei tartottak előadást a legújabb kutatás-fejlesztési témákról.

„A grid technológia egészségügyi és orvosi alkalmazásai”-t foglalta össze **Póta Szabolcs**, **Dr. Vonderviszt Ferenc**, tanszékvezető egyetemi tanár „A nanotechnológia alkalmazása a gyógyászatban” címmel mutatta be a legújabb kutatási eredményeket. **Vassányi István** és **Rovnyai János** az adatbányászati technikák több szempontú alkalmazási lehetőségeit taglalták az egészségügyben.

ÁLDÁS VAGY ÁTOK?

Kerekasztal beszélgetés a IV. Országos Egészségügyi Infokommunikációs Konferencián

A jelképes kerekasztalt hét meghívott vendég – az informatikai rendszerek felhasználói képviselőjében **Dr. Falus Ferenc**, a Nyíró Gyula Kórház főigazgatója, **Horváth László**, a Zala-megyei Kórház informatikai vezetője, **Papp Péter**, a Nagykanizsa MJV Kórháza gazdasági igazgatója,

Király Gyula, az OEP főigazgató helyettese, illetve az informatikai rendszerek szállítói képviselőjében **Fábián Kálmán**, az ISH Kft. Kereskedelmi igazgatója, **Temesfői Zsolt**, a GlobeNet Rt. vezérigazgatója, **Dr. Zsolnay Gábor** a Meditcom Kft. ügyvezető igazgatója – és a moderátor ülte körül.

A bevezető kérdésre, hogy áldás vagy átok-e az informatika, egyedül Dr. Falus Ferenc válaszolt „átok”-kal, de ő is csak abban az értelemben, hogy nincs alternatíva, ez az „átka” az egészségnek, hiszen ma már nem lehet az informatika használata nélkül dolgozni, vagyis ez a kérdés nem is kérdés igazán.

Három témacsoportot próbáltak a kerekasztal résztvevői megbeszélni.

Az első nagyobb téma a gazdaságosság, a megtérülés kérdése volt. Ebben a témakörben eltérőek voltak a vélemények természetesen a vitában résztvevők helyzetétől függően. A legnagyobb gazdasági előnyt azonban mindenki ott látta, hogy az információ gyorsan és pontosan rendelkezésre áll, a gazdasági döntések előkészítése megalapozottabb. Az informatika alkalmazása előnyös a tervezésben, a kapacitások felmérésében, kihasználásában. Az informatikai rendszerek segítik az egészségügyi intézmények finanszírozását, átláthatóbbá teszik a működést. Ezzel szemben növeli a költségeket a szükséges infrastruktúra kialakításának, állandó fejlesztésének igénye és kényszere. Folyamatosan fejleszteni kell az alkalmazói környezetet, a programokat frissíteni kell, ami további költséget jelent. Végül azt a következtetést lehetett levonni, hogy az informatikai rendszerek kialakítása ma egy olyan szükségszerűség, amit nem lehet pusztán gazdaságossági szempontból megítélni, de lehet a gazdaságosság figyelembevételével hatékonyabban kialakítani és felhasználni. Az informatikai beruházások gyors megtérülését különösen a szállítók emelték ki.

A második nagy témát az informatikai rendszerek kapcsolódása, a különböző rendszerek közötti információcsera jelentette. Ez a téma önmagában is megérne egy vitafórumot. Informatikai szempontból minden megoldás elképzelhető, de megfontolandó, hogy mely rendszerek összekapcsolására van szükség és mely rendszerek összekapcsolása megengedhető jogi és etikai szempontból. Ezen a területen nagyok az elvárások, a kórházi rendszerek régiós egészségügyi rendszerekkel – ezzel együtt más, az egészségügyet támogató rendszerekkel – történő összekapcsolása folyamatban van. Az OEP rendszerével történő kapcsolódás nem kíván magyarázatot, ez minden meglévő rendszernél működik. A betegek kezelésére és a finanszírozásra vonatkozó adatforgalom hasonló módon működhet akár több biztosítós rendszerben is – ekkor egy közbelső adatbankon keresztül történik a kommunikáció. A háziorvosok és a betegek bekapcsolása ebbe az informatikai háttérbe több előnnyel járma, de itt még jogszabályok módosítására is szükség lesz.

A beszélgetés résztvevői egyetértettek abban, hogy mindazokkal a rendszerekkel, amelyek a betegek és az egészségügyben résztvevők érdekeit szolgálják, valamint a gazdaságosság szempontjából előnyösek, a kapcsolatot ki kell alakítani. Nem szabad azonban azt várni, hogy az informatika minden területen képes lefedni, vagy le kell fednie. Példaként említett Dániában, ahol az egészségügyben az informatika igen széles körben elterjedt, a recepteknek mégis csak 80%-a elektronikus, a többi továbbra is hagyományos – a szükségleteknek megfelelően.

A magyar viszonyokat tovább befolyásolja az emberi munkaerő árának aránya az informatikai fejlesztések költségeihez képest. Többen problémaként említették azt is, hogy a nagyobb rendszerek üzemeltetéséhez, kezeléséhez szükséges informatikai szakembereket nem tudják kellően megfizetni, és a magasan képzett munkaerő elvándorol a versenyszférába.

Mind a felhasználók, mind a szállítók kiemelten fontosnak tartották a szakértői rendszerekkel történő összekapcsolást, mivel megítélésük szerint a saját eredményhalmaz a szakértői támogatáshoz nem elegendő. A képi megjelenítést végző rendszerekkel való kapcsolat az egyik kiemelt terület, ezt ma is sok helyen alkalmazzák. Infrastrukturális szempontból ugyan igényes rendszer, de diagnosztikai szempontból az előnyök vitathatatlanok.

A harmadik megbeszéltek témakör az informatikának az emberekre gyakorolt hatása, az informatika és a betegek, az informatika és a felhasználók viszonya volt. A kép meglehetősen színes. Az informatikai rendszerek bevezetését megelőző tájékoztatás, előkészítés fontosságát minden beszélgető kiemelte, mivel sok múlik azon, hogy a későbbi felhasználók hogyan viszonyulnak az új rendszerhez. A bevezetés legkényesebb pontját a beszélgetők esetenként máshol látták, de ez lehet akár egyedi különbség is. Viszont kiemelt fontosságúnak tartották a felhasználók és a szállítók egyaránt a már működő rendszerek folyamatos támogatását. Ugyan a rendszerekre vonatkozó oktatást a bevezetést megelőzően kell elvégezni, de a kérdések igazán később, az alkalmazás során szerzett tapasztalatokkal vetődnek fel. Vagyis az oktatás egy része a bevezetést követően szükséges.

A hallgatóságtól érkezett kérdésekre válaszolva a szállítók felvillantották a lehetséges informatikai fejlesztések irányát is. Adattárházak, információs adatbankok kialakítása szinte a küszöbön áll. Az informatika segítséget nyújt olyan esetekben is, mint például a tevékenységek eredményességének mérése, ami átnyúlik a humánpolitika területére.

Szintén a közönség soraiból elhangzott kérdésre többen is úgy válaszoltak, hogy ma az informatika nyújtotta lehetőségek messze megelőzik a tényleges felhasználást. Az informatikai eszközök alkalmazását a gazdasági kérdésem túl is több tényező behatárolja, amelyek között jogi korlátok és emberi tényezők egyaránt megtalálhatók. **Ez utóbbiak közé tartozik az új eszközhöz, lehetőséghez történő alkalmazkodás éppúgy, mint az információhoz történő hozzáféréshez tartozó felelősség kérdése is.**

Természetesen az informatika is alkalmazkodik a kihívásokhoz, és a feladatoknak megfelelő számos megoldás rendelkezésre áll. Ma már nem az a kérdés, hogy szükséges-e informatikai rendszer bevezetése, és az sem, hogy mikor. A kérdés az, hogy milyen megoldást (szállítót) válasszunk lehetőleg minél hamarabb. És az sem kérdés, hogy áldás-e vagy átok.

Az IME szerkesztősége által immár negyedik alkalommal megszervezett Infokommunikációs konferencia előadásai nemcsak az egészségügyi ellátó intézmények menedzsmentjének, gazdasági és informatikai vezetőinek szólt, hanem az egészségpolitikával foglalkozó összes szakembernek akiknek szakértői, illetve döntéshozói szerepe lehet az egészségügy előtt álló, alapvető változások kapcsán.

Összeállították: Tamás Éva, Dr. Harangi János

Megújult a Dr.Info egészségügyi lakossági tájékoztató rendszer

Napjainkra jellemző, hogy egyre többen szeretnénk fokozott részesei lenni egészségügyi problémáink kezelésének, gyógyításunknak és általában az egészségünkkel kapcsolatos döntéseknek. Az egészségügy átalakításában is kiemelt jelentőségű a lakosok egészségtudatosságának, tájékozottságának, s ezen alapulva választási lehetőségeinek, öngondoskodásának támogatása. E folyamatot segíti az Egészségügyi Minisztérium felügyeletével 2004-ben indult Dr.Info szolgáltatás. A Dr.Info telefonos ügyfélszolgálaton és interneten keresztül elérhető egészségügyi adatbázis, amely hasznos segítséget nyújt azoknak, akik egészségügyi szolgáltatókról, gyógyszerekről, gyógyászati segédeszközökről kívánnak tájékozódni, vagy többet akarnak tudni az egészségről, egy-egy betegségről és annak korszerű kezeléséről. A szolgáltatás működésének második évére a lakossági igények és a telefonos hívásközpont feladatai meghaladták a portál lehetőségeit. A tartalmában és küllemében is megújult internetes oldalak és az azokra épülő telefonos ügyfélszolgálat a megszokott témákon túl tájékoztatást nyújtanak például a gyógyszerek helyettesíthetőségéről, a gyógyszer kölcsönhatásokról, az egészségügyben tevékenykedő civil szervezetekről.

A Dr.Info portál küldetése alapvetően nem változott. Továbbra is kiemelt figyelmet fordít a közérthetőségre, a könnyű kezelhetőségre és a szolgáltatott információk megbízhatóságára. Az információs háttér az egészségügy alapvető és közhiteles nyilvántartásai biztosítják. A portál az adatbázisok bővülése mellett számos olyan elemmel gazdagodott, mely a korábbi változatban még nem volt elérhető: újabb – elektronikusan kereshető – szakkönyvek, orvosi szótárak, közérdekű információk és ún. Gyakran Ismételt Kérdések segítik a minőségi tájékozódást.

A portálon elérhető információk közé tartoznak:

Az egészségügyi szolgáltatók közhiteles adatai, kiegészítve a szolgáltatók (kórházak, rendelőintézetek, vállalkozási formában működő egészségügyi szolgáltatók) által rendelkezésre bocsátott információkkal.

Az orvosok elérhetősége, jelenleg a rendszer a házi orvosok és az egyéni vállalkozó orvosok adatait tartalmazza.

A gyógyszertárak elérhetősége, valamint a civil szervezetek és a segélyvonalak adatai.

Külön fejezete a portálnak a gyógyszerekre vonatkozó információk, melyek tartalmazzák a gyógyszerek árait, a támogatások mértékét, az egyes gyógyszerek közötti kölcsönhatásokat, valamint az allergiára vonatkozó ismereteket. Természetesen ezen adatbázis is folyamatosan frissül, követve a gyógyszerpiac változását.

Az utókezelésben és rehabilitációban részesülők számára nyújt hasznos információkat a gyógyászati segédeszközök adatbázisa, mely a termékeken kívül a forgalmazókról is nyújt ismereteket.

A megújulás eredményeképpen a kibővített szolgáltatások palettáján találjuk a híreket, közleményeket és hírleveleket, valamint az egészségüggyel kapcsolatos jogszabályok tömör, közérthető magyarázatát, segítve az egészségügy rendszerében való tájékozódást, a jogszabályok közötti eligazodást.

Az új portálon lehetőség van kérdések közvetítésére, ezzel is kiegészítve a Dr.Info telefonközpont adta lehetőségeket. A kérdésekre a szakértők elektronikus úton adják meg a választ.

A fejlesztés során kiemelt figyelmet fordítottunk a hátrányos helyzetű olvasókra, így számukra ún. akadálymentesített felület áll rendelkezésre.

Annak érdekében, hogy a portál minél szélesebb körben legyen elérhető, a rendszert valamennyi gyakran használt (Internet Explorer, Firefox, Opera, Netscape) böngészőre optimalizáltuk.

A Dr.Info, megújított szolgáltatás 2006. április 27-től a www.drinfo.eum.hu, a www.dr.info.hu vagy a www.doktorinfo.hu címeken érhető el. A Dr.Info telefonos szolgálat változatlanul a **06-40-374-636** kék számon hívható.